



Tarih : 6.5.2021
Sayı : 31.694

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Altyapı ve Ulaştırma Bakanı Sayın Adil Karaismailoğlu tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 06.05.2021

M. B. Ç

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Rize İkizdere Eskencedere Vadisinde Acele Kamulaştırma yoluyla el konulan taşınmazlar üzerinde başlayan, doğayı acımasızca tahrip eden yol açma çalışmaları karşısında Gürdere ve Cevizlik Köylerinin sakinlerinin ormanı, dereyi, doğal yaşam ortamını savunmak adına ağır iş makinelerinin çalışmasına engel olmak amacıyla başlattıkları mücadele yaklaşık 10 gündür devam etmektedir. Buna karşı kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullandıklarını, barışçıl yöntemlerle yaşam alanlarını korumak isteyen köylülere biber gazı ve güç kullanma yolu ile sert bir şekilde müdahale ettiklerini görüyoruz. Öyle ki zaman zaman gazdan etkilenen, yerlerde sürüklendikleri için değişik yerlerinden yaralanan insanlar olmaktadır.

Cumhurbaşkanı Kararıyla acele kamulaştırılan ve taş ocağı yapılmaya çalışılan vadi, geleceği turizmde olduğu ilgili tüm kurum ve kuruluşların raporlarında yer alan Doğu Karadeniz Bölgesinin nadide köy ve yaylalarını, vadilerini ihtiva eden bir coğrafyadır. İkizdere Eskencedere Vadisinden akan dere, aynı zamanda çevre köylerin içme suyu ihtiyacının karşılandığı deredir.

İkizdere Eskencere vadisinde ağır iş makineleri ile yapılan taş ocağı bölgesine yol açma çalışmaları tarafımda gün be gün yerinde izlenmektedir. Söz konusu mahalde hiçbir kamu kurumunun görevlisi, denetçisi olmaksızın, tamamen iş makinesi operatörünün insafına bırakılmış halde yol açılmaktadır. Kazıdan çıkan taş, toprak ve kayalar, kökünden koparılan ağaçlar dereye yuvarlanmaktadır. Dereye dökülen ağaç kırıkları, toprak, taş ve kayalarla derenin üzeri tamamen kapatılmış durumdadır. Burada kontrolsüz, denetimsiz olarak büyük bir çevre katliamı yaşanmaktadır. Anayasa ve yasalar çiğnenmekte, çok çeşitli suçlar işlenmektedir.

Ağaç kesimi işlemlerinde 6831 sayılı Orman Kanununda belirlenen prosedürlere uyulmamakta, söz konusu Kanuna muhalefet edilmekte; hiçbir kural ve kaide tanınmadan ağaçlar kökünden sökülmekte, yamaçlardan aşağı atılmaktadır. İş makineleri ile yapılan kazıdan çıkan hafriyat şevden aşağıya gelişigüzel bırakılmakta, çevre köylerin içme suyu ihtiyacını karşıladığı Eskence Deresinin üzeri tamamen kapatılmakta, suyun kirletilmesine ve yok olmasına sebebiyet verilmektedir.

Anayasa'nın 34. maddesine göre; *Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı*

W6052

ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

Çevre köylerde yaşayan insanların bu kontrolsüz saldırıya karşı kendi yaşam alanlarını koruma adına alanda bulunmalarının kolluk kuvvetlerince engellenmesi Anayasal bir hak olan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ve hak arama hürriyetinin ortadan kaldırılmasıdır. Bu yönüyle Anayasa kolluk kuvvetlerince ihlal edilmektedir.

Ağaçların kesilmesinde belirlenen prosedürlere uyulmaması, dereye hafriyat dökülmesi, içme sularının kirletilmesi, gösteri yapma ve hak arama hürriyetinin engellenmesi suçtur. Aynı zamanda ÇED kapsamında verilen taahhütlere uyumsuz çalışmanın denetlenmemesi, kamu görevlilerinin görevlerini ihmal suçunu oluşturmaktadır. Alanda sadece iki iş makinesi operatörü vardır. Bu kişiler keyfi bir şekilde gözlerine kestirdikleri yerden yol yapımı adı altında bu çalışmaları sürdürmektedir. Bu çalışanlara nezaret eden herhangi bir Orman Muhafaza Görevlisi, Çevre Bakanlığı Temsilcisi, İl Özel İdaresi Ruhsat Dairesi Yetkilisi, ocağın sahibi gözükken Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Yetkilisi yoktur. Bu şekilde keyfi bir çalışmanın sürdürülmesine neden olanlar suç işlemektedir, görevlerini kötüye kullanmaktadır.

Anayasa'nın 56. Maddesine göre; *Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.*

Anayasa, çevrenin korunmasının devletin görevi olduğunu hüküm altına almakla beraber, tüm yurttaşlara da bunu ödev olarak yüklemektedir. Türk Ceza Kanununun 256. maddesine göre; zor kullanma yetkisine sahip kamu görevlisinin, görevini yaptığı sırada, kişilere karşı görevinin gerektirdiği ölçünün dışında kuvvet kullanması suç teşkil etmektedir. Çevrenin korunması için alana gelen yurttaşları buradan uzaklaştırmak için zor kullanma, gaz sıkma emrini kolluk kuvvetlerine veren amirler de suç işlemektedirler.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Gürdere ve Cevizlik isimli birbirinden ayrı iki ocak projesi varmış gibi bir algı yaratmaya çalışmaktadır. Oysa ikisi aynı projedir. İki proje de, aynı proje sahibine ait olup, İyidere Lojistik Limanı İnşaatı Projesi kapsamında deniz dolgusunda kullanılacak malzemeyi üretme faaliyeti göstermek amacındadır. Toplam alanı itibarıyla 25 Hektardan büyük olan proje için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na ÇED raporu hazırlamak için başvuru yapılması gerekmektedir. Ancak, mevcut kapasite artışı başvurusu mevzuata aykırılık nedeniyle reddedildiği için, ÇED gerekli değildir kararı almak için Rize Valiliğine başvurulmuş olduğu ifade edilmektedir.

03.05.2021 Salı günü İkizdere'de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırım Genel Müdürü Yalçın Eyigün'ün katılımıyla vatandaşları bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Çok gecikmiş olarak yapılan söz konusu toplantıda Sayın Genel Müdür, Bakanlıkta derenin

nasıl korunacağı ile ilgili toplantı yapıldığını ve proje hazırlandığını ifade etmiştir. Böyle bir şey olur mu; bir taraftan derenin yok edilmesi için iş makineleri gece gündüz çalışıyor, öbür yandan aynı derenin kurtarılması için proje hazırlanıyor. Bu koruma projesi tamamlanıp devreye alınacağı tarihe kadar suların kirlenmesine, derenin yok olmasına neden olan bu kontrolsüz yol açma çalışmasının durdurulması gerekmekte midir? Aksi halde, telafisi imkânsız zararlar ortaya çıkmayacak mıdır?

Bu çerçeveden;

1. Eskencedere Vadisinde düşünülen bu taş ocağı projesi için neden iki ayrı ruhsat alanı belirlenmiştir? Niçin ÇED süreci işletilmemiştir? Devlet niçin bu şekilde hile yoluna sapmakta, kanunları arkadan dolanmaktadır?
2. Alandaki çalışma bu şekilde devam ettiği taktirde geri dönüşü mümkün olmayan çevre tahribatı meydana gelmektedir. Bu tahribatlara neden olmamak için tüm çalışmayı durdurup ÇED sürecini işletmeyi düşünüyor musunuz?
3. Altyapı Yatırım Genel Müdürü Yalçın Eyigün'ün katıldığı bilgilendirme toplantısında sözü edilen derenin korunmasına ilişkin proje tamamlanıp hayata geçirilinceye kadar alandaki çalışmaları durdurmayı düşünüyor musunuz?
4. Çalışmayı denetlemesi gereken fakat çalışma alanına gelmeyip tüm işlemleri operatörün keyfine bırakarak görevlerini ihmal eden kamu görevlileri hakkında soruşturma başlattınız mı? Başlatmadıysanız bu son tespitlere göre soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?
5. Yaşam alanlarını korumaya çalışan köylülere kolluk kuvvetlerince uygulanan orantısız güç ve biber gazlı saldırının emrini veren amirler hakkında adli ve idari soruşturma açılması için gerekli girişimlerde bulunacak mısınız?
6. Bölge halkının haklı tepkileri ve daha taş ocağı alanına yol açarken ortaya çıkan doğa tahribatının ağır boyutlarını göz önüne alarak çalışmaları derhal durdurmak ve bu taş ocağı/ocakları projesinin iptal edilmesi için gerekenleri yapmayı düşünüyor musunuz?